

Aalborg Universitet

Danske og svenske mediebilleder af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Afbildning på tværs af køn, alder og etnicitet

Larsen, Christian Albrekt; Knudsen, Edith Kromann

Published in:
Tidsskrift for Velferdsforskning

Publication date:
2014

Document Version
Accepteret manuscript, peer-review version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Larsen, C. A., & Knudsen, E. K. (2014). Danske og svenske mediebilleder af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Afbildning på tværs af køn, alder og etnicitet. *Tidsskrift for Velferdsforskning*, 17(4), 42-57.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Danske og svenske medie billeder af fattige og kontanthjælpsmodtagere

Afbildning på tværs af køn, alder og etnicitet

Christian Albrekt Larsen og Edith Kromann Knudsen

Danish and Swedish media images of the poor and welfare recipients.

Depictions across gender, age and ethnicity

The article describes how the poor and welfare recipients are depicted in the five major Danish and Swedish newspapers, based on a sample of 1750 Danish and 1750 Swedish newspapers. The analyses show that these groups in general are described positively. Two-thirds of all the poverty stories are framed in a positive manner. Furthermore, the newspapers depict (too) many children and employed people. 'Coloured' people are depicted more negatively. In both countries the 'coloured' poor and welfare recipients are depicted more often in stories that are negatively framed than positively framed. However, the Swedish newspapers depict a greater number of 'coloured' children, and a qualitative reading of the 'ghetto stories' indicates that these are framed more positively in Sweden than in Denmark.

Christian Albrekt Larsen

Professor

Institut for Statskundskab

Aalborg Universitet

E-post: albrekt@dps.aau.dk

Edith Kromann Knudsen

Specialestuderende, Sociologi

Aalborg Universitet

E-post: ekkn09@student.aau.dk

Artiklen beskriver, hvorledes fattige og kontanthjælpsmodtagere afbildes i de fem største danske og svenske aviser, baseret på en stikprøve af 1 750 svenske og 1 750 danske aviser. Det vises, at gruppen fremstilles positivt. I begge lande er to tredjedele af fattigdomshistorierne »positive« og der vises (for) mange billeder af børn og arbejdende. Sidstnævnt gør sig specielt gældende i Sverige. I begge lande afbildes »farvede« fattige og kontanthjælpsmodtagere oftere i forbindelse med negative end positive fattigdomshistorier. I Sverige afbildes dog flere indvandrerbørn og en kvalitativ læsning af historierne om »ghettoer« (den typiske negative historie i begge lande) viser en mere positiv vinkel i Sverige.

Introduktion

Denne artikel beskriver, hvorledes fattige og kontanthjælpsmodtagere blev afbilledet i perioden fra 2004 til 2009 i de fem største danske og svenske aviser. Umiddelbart kunne man ud fra sociologiske teorier om afvigelse og stempning (for eksempel Becker 1963) forvente, at fattige og kontanthjælpsmodtagere ville være beskrevet negativt. Til disse teorier er knyttet en lang empirisk, primært amerikansk, forskningstradition, der beskriver, hvordan fattige og etniske minoriteter oftest gengives negativt i massemedierne (for eksempel Clawson og Trice 2000; Gilens 1996, 2000; Golding og Middleton 1982). Den amerikanske forskning har i særdeleshed været optaget af, hvorledes afroamerikanere afbildes negativt i nyhedsmedierne og hvordan det kan

forklare modstand imod fattigdomsbekæmpende politik (Gilens 2000).

Det er imidlertid tvivlsomt om man direkte kan overføre disse teorier om stempning af fattige og arbejdsløse og de tilhørende empiriske fund til den nordiske kontekst. Det er en klassisk hypotese i den komparative velfærdstatsforskning, at tilstedeværelsen af målrettede ydelser stigmatiserer samfundets bundgrupper, mens tilstedeværelsen af universelle velfærdsordninger har den modsatte effekt (Titmuss 1974, Rothstein 1998, Larsen 2006). Hypotesen understøttes af surveyundersøgelser, der viser, at nordiske befolkninger, med delvis undtagelse af den finske, har et meget positivt syn på fattige og kontanthjælpsmodtagere (for eksempel Bay, Blomberg-Kroll, Kroll og Pedersen 2009; Larsen 2006). Larsen (2013) og Lundström (2013) har også vist, at svenske og danske massemedier beskriver fattige mere positive end britiske (se også Bay og Stang 2009 for en analyse af Norge). Nærværende artikel nuancerer disse resultater ved nærmere at analysere forskelle mellem Danmark og Sverige.

Vores hypotese var, at man trods tilstedeværelsen af nogenlunde ensartede velfærdsordninger stadig kan finde forskelle mellem danske og svenske medier. Mere konkret har vi en hypotese om, at svenske medier har en mere positiv vinkling af fattigdomshistorier om indvandrere end danske. Ikke mindst efter trykningen af Muhammed-tegningerne bliver Danmark ofte set som havende en ekstremt politisk ukorrekt – nogle vil sige racistisk – presse. Sådan ser nogle i den svenske presse på den danske presse (Sundström 2009). Omvendt er Sverige blevet set som havende en ekstremt politisk korrekt – nogle vil sige undertrykkende – presse. Sådan ser nogle i den danske presse på Sverige (Jalving 2011).

At studere mediebilleder

Mediestudier kan foretages på forskellige måder. I nærværende studie har vi valgt at følge metodikken brugt af Martin Gilens (1996, 2000), hvor der fokuseres på billededækningen af fattige

og kontanthjælpsmodtagere. Der er to hovedgrunde til at fokusere på billededækningen.

Den første grund er, at billeder formentlig påvirker vores holdninger mere end tekst. Mennesker tenderer til at huske billeder bedre end tekst. Vi tenderer også til at være mere ukritiske overfor billeder end overfor tekst. Endvidere ligger artikler med billeder af fattige/kontanthjælpsmodtagere op til såkaldte episoderammer, det vil sige vi får noget at vide om, hvilke typer mennesker vi egentlig taler om; i modsætning til tematiske rammer, hvor artikler er bygget op omkring tekst og statistik (Iyengar 1991). Eksperimentelforskning har også vist, at episoderammer vækker stærkere følelser end tematiske rammer (for eksempel Aarøe 2011; Gross 2008). Og en lang række studier har vist, at vores opfattelse af målgruppen (for eksempel dens arbejdsvilje, behov for hjælp, tidligere bidrag til samfundet, etniske tilhørsforhold og så videre) er afgørende vores støtte til forskellige fattigdomsbekæmpende politikker (for eksempel Gilens 2000; Larsen 2006; Oorschot 2000; Petersen, Sznycer, Cosmides og Tooby 2012).

Den anden grund er, at billeder giver en unikt indsigt i de stereotyper, der dominerer i et givent samfund. Avisbilleder er ikke tilfældige »snapshots« af »virkeligheden«. Tværtimod har billeder i massemedierne været igennem en lang udvælgelsesproces. Fotografen har bestemt sig for et sted, for et motiv, for en vinkel og for en lyssætning. Og ud af fotografens typisk flere hundrede billeder er ét eller to blevet udvalgt. I de tilfælde, hvor der anvendes arkivbilleder er den sociale konstruktion endnu større. Igen har fotografer valgt motiver og så videre. Men med billedarkiver har journalister nærmest uendelige muligheder for at finde »det rigtige« billede. Udvalgelsen bliver derfor afhængigt af, hvem fotografer og billedredaktører tror de fattige og kontanthjælpsmodtagere egentlig er.

Det er en klassik pointe fra socialpsykologien, at mennesker hele tiden former og gør brug af »stereotyper«; oftest ganske ubevidst (Devine 1989). Men det er ikke nok med, at nyhedspro-

ducenternes stereotyper spiller ind. Nyhedskonsumenterne stereotyper spiller også ind. Målet for selektionsprocessen er oftest at vise hele historien ved hjælp af ét billede. Og for at gøre det, bliver aviserne nød til at benytte sig af de stereotyper som læserne bærer rundt på. Ser læseren et dunkelt billede af et barn i et betonparkeringshus (et af billederne i vores materiale) ved avislæsningen, at vi har at gøre med et forsømt barn, der formentlig kommer fra en resourcesvag familie. Avisbilleder giver derfor en mulighed for at studere de »standardbilleder«, som en befolkning bærer rundt på.

Det næste spørgsmål er så, hvorledes man skal udvælge avisbillederne. I nærværende undersøgelse er det gjort ved at tage en stikprøve fra de fem største danske og svenske landsdækkende aviser over en femårig periode fra 2004 til 2009 (gratisaviser er ikke medtaget på grund af dårlige arkiver). Vi udvalgte tilfældigt 350 dage (stratificeret på år og ugedage), hvorefter vi foretog en fuldtekstsøgning, det vil sige i hvert land er 1 750 aviser blevet undersøgt. Vi søgte på artikler, der indeholdt ordene »fattig«, »fattigdom« og de dominerede betegnelser for behovsprøvede kontanthjælpsydelse til klienter i den arbejdsdygtige alder (i Danmark var det »kontanthjælp«, »starthjælp« og »bistandshjælp«, i Sverige var det »försörjningsstöd«, »socialbidrag« og »eko-

nomiskt bistånd«). Fuldtekstsøgning gav et stort antal artikel, ikke mindst om Afrika og andre fattige regioner. Af disse artikler udvalgte vi artikler, der handlede om fattigdom og kontanthjælp i henholdsvis Danmark og Sverige og som var ledsaget af ét eller flere billeder med en relevant person afbilledet. En »relevant person« afgrænses til en person, der er eller tidligere har været fattig/kontanthjælpsmodtager. Tabel 1 giver en oversigt over antallet af billeder i den udvalgte stikprøve (se detaljeret teknisk rapport for yderligere dokumentation, Dejgaard og Larsen 2011).

I Sverige indeholdt de udvalgte 1 750 aviser 73 historier, der omhandlede fattigdom/kontanthjælp og samtidigt havde fattige personer afbilledet. De 73 svenske artikler var fulgt af 102 billeder, der indeholdt 180 »fattige« personer. I Danmark indeholdt de 1 750 aviser 152 »fattigdomshistorier«. Disse historier var fulgt af 190 billeder, der indeholdt 376 personer. De danske aviser indeholdt næsten dobbelt så mange billeder (190) som de svenske (102). Forskellene kan både skyldes en mere intens debat om fattigdom i Danmark og en mindre brug af episoderammer i svenske medier. Det kan vi desværre ikke afgøre. Men under alle omstændigheder kan vi konkludere, at danske avislæsere i perioden 2004–2009 generelt ser flere »fattige« end svenske avislæsere.

Tabel 1: Billeder af fattige og kontanthjælpsmodtagere i svenske og danske aviser i perioden fra 2004 til 2009. (1750 aviser i hvert land)

	SVERIGE		DANMARK	
		n		N
1	Aftonbladet	17	EkstraBladet	32
2	Expressen	28	BT	14
3	Göteborgs-Posten	28	Jyllands-Posten	52
4	Svenska Dagbladet	15	Politiken	62
5	Dagens Nyheter	14	Berlingske Tidende	30
Total		102		190
Tabloid (1–2)		45		46
Broadsheet (4–5)		57		144

Der viser sig imidlertid en interessant forskel mellem tabloid- og broadsheetaviserne. De svenske tabloidaviser (Aftonbladet og Expressen) bringer lige så mange billeder af »fattige« (45 stk.) som de danske (Ekstrabladet og BT; 46 stk.). Den store landeforskel skyldes således, at de danske broadsheet aviser (Jyllandsposten, Politiken og Berlingske Tidende) bragte to en halv gang flere »fattigdomsbilleder« (144 stk.) end de svenske (57 stk.). Det mest interessant er imidlertid ikke, hvor mange billeder, der bliver vist. Det mest interessant er, hvilke »fattigdomsbilleder« og hvilke »fattige«, der bliver vist og hvad der skrives om »dem«. Derfor blev der foretaget en systematisk kodning af billeder og tekst.

Kodningen af billeder og tekst

Billeder er mindre problematiske at kode end tekst. De relevante personer på fattigdomsbilleder blev kodet i forhold til køn (mand, kvinde), alder (0–17, 18–64, 65–), hudfarve (hvid, ikke-hvid) og beskæftigelse. Hudfarve er af særlig interesse, men alderssammensætningen er også interessant, da personer i den arbejdsdygtige alder ofte betragtes som mindre værdigt trængende end børn og ældre. Og blandt gruppen i den arbejdsdygtige alder opfattes »fattige« i job (ofte benævnt »working poor«) langt mere positivt end »fattige« uden job. Endelig er køn medtaget, da kvinder i mange lande er mere udsat for fattigdom end mænd (hvilket dog ikke er tilfældet i Sverige og Danmark, men fattigdomsstereotyper kunne eventuelt rejse over nationalgrænser).

Teksten til billederne er blevet kodet efter, hvorvidt der er tale om et tema, der efterlader et »positivt«, »neutral« eller »negativt« indtryk af fattige og kontanthjælpsmodtagere. De enkelte temaer er gengivet i tabel 3. Temaerne er etableret induktivt fra datamaterialet, det vil sige temaerne dækker de temaer, som artiklerne berørte. Vi foretog en pålidelighedstest af denne kodning ved at lade en uerfaren koder genkode 152 af historierne. Hun blev bedt om at bedømme (uden yderligere instruktioner) om historien ifølge hendes mening efterlod et positivt, neu-

tralt eller negativt billede af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Af de historier, som de ansvarlige for dataindsamlingen, havde kodet positive, kodede hun i 83 procent af tilfældene, at historien gav hende et positivt indtryk af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Af de historier, som de ansvarlige for dataindsamlingen havde kodet negative, kodede hun i 73 procent af tilfældene, at historien gav hende et negativt indtryk af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Interkoder-pålidelighed omkring 80 procent er et acceptabelt niveau i samfundsvidenskaberne (Neuendorf 2002:145), se i øvrigt Dejgaard & Larsen (2011) for interkoder-pålidelighed for billedkodningen.

Baseret på disse kodninger beskrives i det følgende afsnit afbildningen af fattige på tværs af køn, alder, beskæftigelsesstatus og hudfarve. Dernæst beskrives teksterne omkring billederne. De to sidste afsnit handler specifikt om portrætteringen af indvandrere.

Sammensætningen af danske og svenske »fattigdomsbilleder«

Blandt de afbillede 376 danske og de 180 svenske »fattige« var kønsfordelingen nærmest fuldstændigt lige. Blandt de personer, hvor kønet kunne afgøres, var fordeling 51/49 procent i Danmark og 53/47 procent i Sverige, det vil sige ingen nævneværdig forskel (se tabel 2). Fordeling stemmer godt overens med den faktiske fordeling blandt de relativt fattige (50 procent af median indkomst), der ifølge Eurostat både i Sverige og Danmark er ligeligt fordelt på køn (vi har brugt Eurostat tal fra 2007, som primær reference). Aldersfordelingen på avisernes »fattige« er også meget ensartet i de to lande. På de danske billeder er 38 procent af personerne mellem 0–17 år. Den tilsvarende andel er 41 procent i Sverige. Der viser sig dog en svag tendens til, at de danske medier viser flere 18–64-årige (61 procent i Danmark sammenlignet med 55 procent i Sverige) og færre 65 årige over derudover (1 procent i Danmark sammenlignet med fem procent i Sverige). Sidstnævnte forskel er statistisk signifikant. Det afspejler måske en dansk diskurs, hvor

pensionister i takt med opbygning af arbejdsmarkedspensioner generelt beskrives som mere velhavende end tidligere.

Aldersfordelingen blandt avisernes »fattige« svarer dårligt overens med den faktiske fordeling. Både de danske og svenske medier viser for mange billeder af 0–17 årige. Fattige børn (børn der lever i hushold, der har under 50 procent af medindkomst) udgør ifølge Eurostat kun 20 af de

danske og 25 procent af de svenske fattige, mens de henholdsvis udgør 38 procent og 41 procent af avisernes fattige. Der ligger i begge lande en tendens til at portrættere børn i artikler om fattigdom og kontanthjælp. Den skævhed trækker i retning af positive holdninger til fattige. Men »skævheden« er stort set ens i de to lande.

Med hensyn til hudfarve var forventningen, at de danske medier bragte flere billeder af ikke-

Tabel 2: Danske og svenske avisernes »fattige« (stikprøve 2004–2009)

	SVERIGE		DANMARK	
	n	%	n	%
Mand	81	53 %	161	49 %
Kvinde	72	47 %	166	51 % ¹
Kan ikke afgøres	27		49	
0–17	66	41 %	136	38 %
18–64	89	55 %	214	61 %
65–	8	5 %	4	1 % ²
Kan ikke afgøres	17		22	
Hvid	110	75 %	227	67 %
Ikke-hvid	37	25 %	111	33 % ³
Kan ikke afgøres	33		36	
Blandt 18–64 årige:				
Arbejdende	28	43 %	42	24 %
Studerende	8	12 %	9	5 %
Arbejdsløse*	29	45 %	128	72 % ⁴
Kan ikke afgøres	24		35	

* Defineret som fravær af arbejde eller ordinært studium (dvs. inkluderer personer på dagpenge, kontanthjælp, førtidspension, enkelte hjemløse (18–64-årige).

¹ Forskel mellem DK og SV ikke significant

² Forskel mellem DK og SV significant på 0,01 niveau

³ Forskel mellem DK og SV significant på 0,09 niveau

⁴ Forskel mellem DK og SV significant på 0,01 niveau

vestlige indvandrere end svenske medier. Der er ingen tvivl om, at danske medier i absolutte tal afbilleder flere »farvede« »fattige« (111) end de svenske (37). Men de danske medier afbillede også flere hvide »fattige« (227). Målt på den relative fordeling udgør »farvede« en tredjedel af de danske mediers »fattige«, mens de udgør en fjerdedel af de svenske mediers »fattige«. Forskellen er begrænset, men er dog næsten statistisk signifikant (0,09-niveau). Der er således en tendens til, at »farvede« fylder mere i danske end i svenske »fattigdomsbilleder«. Men der kan være tale om en tilfældighed og resultatet kan være påvirket af, at Danmark i perioden havde en specifik kontanthjælpsydelse (kontanthjælp) for indvandrere, der indgik i den danske søgestreng.

Statistiske opgørelser over relativ fattigdom er selvfølgelig ikke opgjort på hudfarve og brugen af etniske kategorier varierer (Eurostat opgør for eksempel kun udenlandske fødte udenfor EU). Det nærmeste man i Danmark kommer ikke-hvid er kategorien ikke-vestlige indvandrere. Blandt de cirka 230 000 ikke-vestlige indvandrere i 2007 tilhører cirka 16 procent kategorien relativt fattige, det vil sige 35 000 (AE 2010:34). Disse personer udgør cirka 12 procent af alle »relativt fattige« (inkludert studerende 304 000 AE 2010:28), mens 33 procent af de danske avisers »fattige« er »farvede«. Det vil sige anvendes denne målestok er der ingen tvivl om, at aviserne viser for mange billeder af »farvede« fattige. Anvendes den andel som ikke-vestlige indvandrere udgør af kontanthjælpsmodtagere (27 procent i 2008, DA 2008) passer avisernes proportioner bedre.

Endeligt har vi opgjort, hvilken arbejdsmarkedsstatus avisernes »fattige« mellem 18 – 64 år har. Her viser der sig ganske betydelige forskelle mellem landene. I Danmark er 72 procent af avisernes fattige arbejdsløse, mens det tilsvarende antal kun er 45 procent i Sverige. Forskellen er statistisk signifikant. De svenske aviser viser i stedet flere fattige studerende (12 procent) og beskæftigede (43 procent). Vurderet i forhold til den klassiske kategorisering af relativ fattigdom er der ingen tvivl om, at der er for få studerende

blandt avisernes »fattige« i begge lande. I det danske finansministeriums opgørelse udgjorde de studerende cirka en tredjedel af de relativt fattige 18–64-årige i 2002 (FM 2004:38). Det diskuteres dog ofte, hvorvidt de studerende reelt skal tælles med som fattige og gruppen udelades ofte i danske fattigdomsanalyser (med argument om at højere indkomst ligger lige om hjørnet). Til gengæld matcher de danske avisers 18–64-årige i beskæftigelse (24 procent) nogenlunde den faktiske fordeling (FM 2004:38), mens de svenske aviser viser for mange »beskæftigede« fattige.

Indtil videre kan vi således konkludere, at de svenske aviser viser færre billeder af »fattige«. Og når de gør det, viser de svenske aviser flere pensionister, flere studerende, flere beskæftigede og lidt flere med hvid hudfarve (sidstnævnte kan dog skyldes tilfældighed og søgestreng). Samlet set fremstiller de svenske medier således personer, som umiddelbart vækker større sympati end det er tilfældet i det danske billedmateriale. Det næste spørgsmål er, hvorledes sammenspillet er mellem disse billeder og karakteren af de bragte historier. Vi starter med en beskrivelse af sidstnævnte.

Historierne om fattige og kontanthjælpsmodtagere

Det er ikke ubetydeligt, at de danske og svenske avisers fattige og kontanthjælpsmodtagere varierer på baggrundsvariable. Det er velkendt, at nogle kategorier fremstår mere værdige til hjælp end andre. Man kan således godt forestille sig, at selv et billede af indvandrere fulgt af en positiv historie (se nedenstående) kan have en negativ effekt på holdningen til fattige og kontanthjælpsmodtagere. Men det er formentligt ikke helt ligegyldigt, hvad der bliver skrevet. Og journaliststanden vil formentlig snarere forklare landeforskellene, og nogle af de mest oplagte misforhold mellem avisernes »fattige« og virkelighedens »fattige«, med forskelle i emnevalg end i ubeviste stereotyper.

Tabel 3: Danske og svenske fattigdoms- og kontanthjælpshistorier opdelt efter hovedtematik

Temaer:	DANMARK		SVERIGE	
	n	%	n	%
Positive hovedtemaer:				
Julehjælp	10	7 %	1	1 %
Børnefattigdom	6	4 %	6	8 %
Fattigdom blandt pensionister	1	1 %	3	4 %
Fattigdom blandt enlige mødre	9	6 %	2	3 %
Fattigdom blandt studerende	4	3 %	2	3 %
Fattigdom generelt, herunder hjemløse, manglende boliger	11	11 %	13	18 %
Social stratifikation generelt	0	0 %	3	4 %
Dårlige jobmuligheder	5	3 %	3	4 %
Sidder fast i «systemet»	16	11 %	9	12 %
Fattigdom blandt indvandrere pga. strukturelle forhold	12	8 %	3	4 %
Politiktiltag, der lemper forhold / forbedrer livsvilkår	3	2 %	0	0 %
Ud af fattigdom/kontanthjælp historier	15	10 %	3	4 %
<i>I alt positive:</i>	<i>97</i>	<i>64 %</i>	<i>50</i>	<i>68 %</i>
Negative hovedtemaer				
Misbrug af ydelser (inkl. incitamentsproblem)	4	3 %	1	1 %
Kriminalitet og bander	5	3 %	1	1 %
Ghetto, udsat boligområde etc.	12	8 %	9	12 %
Gode jobmuligheder	8	5 %	0	0 %
Indvandrespørgsmål generelt	3	2 %	4	6 %
Politiktiltag, der strammer forhold / forværrer livsvilkår	8	5 %	5	7 %
<i>I alt negative:</i>	<i>40</i>	<i>26 %</i>	<i>20</i>	<i>27 %</i>
Neutrale hovedtemaer	15	10 %	3	4 %
Total	152	100 %	73	100 %

Vi har kategoriseret følgende som positive historier (parenteser referer til antallet i henholdsvis Danmark og Sverige: Historier hvor hovedtemaet er julehjælp (10/1), børnefattigdom (6/6), fattigdom blandt pensionister (1/3), fattigdom blandt enlige mødre (9/2; en enkelt dansk enlige-mor historier handlede om misbrug; den kategoriseret som misbrug), fattigdom blandt studerende (4/2) og fattigdom mere generelt (11/13; herunder enkelte historier om hjemløse og historier om mangel på billige boliger). Artikler om generel social stratifikation (0/3) og dårlige jobmuligheder (5/3; specielt omkring den økonomisk krise i 2009) giver også et positive billede af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Der var også en række historier, formentlig en nordisk specialitet, der handlede om, hvorledes personer sad fast i »systemet« (16/12). Grundtonen i disse historier var, at »systemet« ikke gjorde nok for de beskrevne personer, der uforfarent var endt i en uheldig situation. Derfor kategoriseres de som »positive«. Det samme gør en række artikler om fattigdom blandt indvandrere, der meget direkte forklarer situation med strukturelle årsager, det vil sige diskrimination, manglede aktivering, dårlige jobmuligheder (12/2). Der var også tre danske historier om politiske tiltag, der forbedrer vilkår (historier om Satspulje, velgørenhedskoncert og integrationsforlig fra Københavns kommune). Endelig var der også en række historier om personer, der var kommet ud af fattigdom og kontanthjælp (15/3). De er medtaget, da de, ligesom de andre billeder, giver læserne et billede af, hvem de fattige er. På grund af den gunstige konjunktursituation fyldte disse historier mere i Danmark (10 procent) end i Sverige (4 procent). Historierne efterlader typisk et positivt indtryk af de beskrevne personer. Opgjort på denne måde var de danske avisbilleder fulgt af 97 positive historier, hvilket udgør 64 procent af de danske artikler. De svenske billeder var fulgt af 50 positive historier; svarende til 67 procent af historierne. Der således ingen nævneværdige forskelle mellem Danmark og Sverige.

Historier med et »negativt« hovedtema fylder langt mindre i både danske og svenske aviser. Til de »negative« hovedtemaer hører historier om misbrug af ydelser (4/1), historier om kriminalitet og bander (5/1) og historier om ghetto-problemer (12/9). Sidstnævnte er den hyppigste negative historier både i Danmark og Sverige. De danske historier om ledige jobs, der ikke bliver taget (primært omkring den ekstreme danske højkonjunktur 2007) efterlader også et negativt indtryk af bundgrupperne. Til negative historier hører også historier, hvor hovedtemaet er generelle spørgsmål om indvandring, hvor fattigdom og kontanthjælp nævnes (3/4). Endelig var der en række historier, hvor hovedtemaet var politiktiltag, der strammer betingelserne for at fattige kan modtage ydelser (8/5). Historierne handlede om strammere krav om søgeaktivitet, krav om motion, forbud mod tiggere og så videre, hvilket efterlader en negativ beskrivelse af fattige og kontanthjælpsmodtagere. Opgjort på denne måde var 26 procent og 27 procent af de svenske billeder fulgt af negative historier. I begge lande gør det sig således gældende, at billederne mere end dobbelt så hyppigt er fulgt af en positiv end en negativ historie. Endelig var der i begge lande en række artikler (15/3), der hverken kunne karakteriseres som »positive« eller »negative«.

Mens der er belæg for, at de svenske medier på billedsiden viste mere »værdige« personer (se ovenstående) er der ikke belæg for, at danske medier skriver mere negativt om de portrætterede fattige og kontanthjælpsmodtagere. Historierne omkring billederne var både i Danmark og Sverige overvejende positive. En mulig fortolkning er, at de danske medier, ligesom de svenske, bevist fravælger en negativ vinkling i teksten, mens de er mindre bevidste om negativ vinkling i billedsiden.

Landeforskelle i brugen af indvandre billeder

De amerikanske studier af mediernes billeder af »fattige« viste, at sorte amerikanere langt oftere blev afbilledet i forbindelse med negative historier om fattigdom end hvide. De sorte ame-

rikanere blev også oftere vist i den arbejdsdygtige alder (18–64-årige), mens afbilledede hvide typisk var pensionister (Gilens 1996). I tabel 4 er de svenske og danske avisers »fattige« opdelt på historietype. Det viser sig ligesom i USA, at de etniske minoriteter er overrepræsenteret i de negative historier om fattigdom og kontanthjælpsmodtagere. I de danske billeder knyttet til positive historier kunne vi kode hudfarve på 237 personer. Blandt disse er 24 procent »farvede«. Der var 78 personer på billeder knyttet til »ne-

gative« historier. Blandt disse var hele 61 procent »farvede«. Sammenhængen, der i øvrigt er klart statistisk signifikant, er faktisk endnu stærkere i de svenske mediebilleder. Blandt personer på billeder knyttet til positive historier var kun 10 procent »farvede«, mens den tilsvarende andel var 64 procent for personer på billeder knyttet til negative historier. Der er således en »bias« i begge lande. Men denne »bias« er ikke værre i Danmark end Sverige; faktisk tværtimod.

Tabel 4: Sammenhæng mellem hovedtema i historier og hudfarve på afbillede personer, opdelt på Danmark og Sverige (2004–2009).

	DANMARK		SVERIGE	
	Positivt hovedtema	Negativt hovedtema	Positivt hovedtema	Negativt hovedtema
Hvide	76 %	39 %	90 %	36 %
Ikke-hvide	24 %	61 %	10 %	64 %
	100 %	100 %	100 %	100 %
N (personer)	237	78	100	42

Sammenhænge er statistisk signifikant på 0,01 niveau i begge lande

Mange farvede i negative historier skyldes selvfølgelig, at ghettoproblemer, kriminalitet og bander har en etnisk dimension. Det skyldes også, at vi har kategoriseret generelle artikler om indvandring (der nævner fattigdom og kontanthjælp), som en negativ historie. Derfor er resultatet måske ikke så overraskende. Men sammenhængen skyldes også, at indvandrere – specielt i Sverige – sjældent bruges i historierne med et positivt hovedtema. I historier med det hyppigste positive svenske hovedtema, generel fattigdom (13), bliver der for eksempel ikke vist en eneste farvet. Det samme gør sig gældende for både de danske og svenske historier om fattigdom blandt studenter og pensionister. I de danske historier om julehjælp og de danske historier om mangel på jobs på grund af den økonomiske krise bliver der heller ikke vist én eneste ikke-hvid person. Underrepræsentationen på positive historier er vanskeligere at forklare med, at det ligger i tema-

tikkens natur. Formentlig sker der en selektion, hvor positivt vinklede historier helst skal følges af positivt vinklede billeder, hvilket indebærer fravær af farvede. Hvad end underrepræsentationen skyldes styrker det tendensen til, at farvede sammenkædes med negative historier.

Der er imidlertid ikke helt tale om amerikanske tilstande. Der viser sig nemlig *ikke* en tendens til, at »farvede« hyppigere afbildes i den arbejdsdygtige alder. Tværtimod. Blandt de hvide i danske aviser er 64 procent i alderen 18–64 år, mens det kun er gældende for 55 procent af de farvede. I Sverige er forskellen endnu mere markant. Blandt de hvide er 63 procent 18–64-årige, mens den tilsvarende andel kun er 27 procent blandt de farvede. Da hverken danske eller svenske aviser afbilledede en eneste ikke-hvid pensionist afspejler fordelingerne, at danske og specielt svenske aviser mange farvede børn og unge. Blandt de hvide på danske billeder er 35 procent

Tabel 5: Sammenhæng mellem hudfarve og alder på afbillede personer, opdelt på Danmark og Sverige (2004–2009).

	DANMARK		SVERIGE	
	Hvide	Ikke-hvide	Hvide	Ikke-hvide
0–17-årige	35 %	45 %	30 %	73 %
18–64-årige	64 %	55 %	63 %	27 %
65-årige	2 %	0 %	8 %	0 %
	100	100 %	100 %	100 %
N (personer)	223	101	107	37

I Danmark er sammenhæng statistisk signifikant på 0,10 niveau (chi-test). I Sverige er sammenhængen statistisk signifikant på 0,01 niveau.

i alderen 0–17 år, mens den tilsvarende andel er 45 procent blandt farvede. Blandt hvide på svenske billeder er 30 procent mellem 0–17 år, mens den tilsvarende andel er hele 73 procent blandt farvede. Denne forskel er således stærkere i Sverige (signifikant på 0,01-niveau) end i Danmark (signifikant på 0,10-niveau). Og der er intet belæg for, at børnefattigdom blandt indvandrere skulle være værre i Sverige end i Danmark (Eurostat 2007 viser stort set ingen landeforskel). Da børn typisk vækker større sympati end middelaldrende modificeres den beskrevne sammenhæng mellem negative historier og indvandrere. Men den modificerende effekt er stærkest i Sverige. Svenske medier viser ikke bare færre indvandre-re. Når der vises indvandrere, vises der flere børn og unge end i Danmark.

Kvalitative forskelle i billeddækning og tekstdækning af ghettoproblematikken

Ovenstående indikationer af en mere positiv dækning af indvandrerproblematikken i Sverige end i Danmark bekræftes af en mere kvalitativ læsning af datamaterialet. Vi har taget udgangspunkt i de 12 danske og ni svenske historier om »ghettoer« (henholdsvis 20 og 16 billeder). Vi har udvalgt disse artikler dels fordi det er den mest dominerende negative historie i både Danmark og Sverige, og dels fordi det er af de områder, hvor danske og svenske holdninger er

mest forskellige (Larsen 2013:208). Den kvalitative læsning viser først og fremmest en klar tendens til, at de danske artikler er meget nøgternt refererende, mens de svenske artikler er langt mere »malende«. Denne genreforskel kan skyldes tilfældighed i udvælgelsen, men kan også indikere en reel forskel i dækningen af ghetto-problematikken.

I artiklen »De brinner – for fremtiden«, bragt i Aftonbladet (20/4, 2007:10–11), besøger en journalist ghettoen Rosengården i Malmö efter en uge med voldsom uro i kvarteret. Journalisten ønsker at undersøge, hvorvidt Rosengården vitterligt er en brændende krigszone, sådan som aviserne skrev i den pågældende uge. Beretningen fra ghettoen krydres med minder fra journalistens egen barndom, hvor vedkomne blev mobbet på grund af være den eneste sorthåret i klassen. Det bliver igennem artiklen tydeligt, at journalisten sympatiserer med de unge i Rosengården på trods af balladen. Og det ligger implicit, at de ikke hjælpes nok på vej, for eksempel i form af bedre fritidsmuligheder. Det beskrives for eksempel, at der kun er én fritidsklub til de 8 000 børn og unge i Rosengården. Journalistens mål er ikke at skrive en artikel, som vinder sin troværdighed igennem objektivitet, men derimod igennem identifikation. Hendes egen baggrund er med til at validere artiklen. I et malende sprog henvises der til, at solen nu skinner igen. Der er

således lys forude og Rosengården ikke er dømt til at være en krigszone. Billederne, som er bragt i forbindelse med artiklen er ikke af ballademagere eller hærværk. Derimod vises et billede af en flok glade unge indvandrere, som bruger fritiden i den lokale bokseklub. Artiklens konklusion er således, at Rosengården ikke brænder, som en krigszone. Det, der brænder, er de unges håb for en bedre fremtid.

Et andet eksempel på de svenske ghettohistorier er lederen »Bakslag i Rosengård« bragt i den borgerlige Dagens Nyheter (20/4, 2007:4). Endnu en gang er en journalist draget mod Rosengården for at undersøge om området er så slemt, som ugens overskrifter har givet anledning til at tro. Journalistens entré i ghettoen beskrives således:

Våren har hunnit betydligt längre i Malmö än i Stockholm, och när jag promenerar in i stadsdelen slås jag av hur lummigt där är: penséer och påskeliljor i prydliga rabatter, hägg och körsbär i blom.

Forår, påskeliljer og kirsebær. Ikke ord man almindeligvis forbinder med begrebet ghetto. Stilen i artiklen er løs og tenderer i passager, som det ovenstående, til det skønlitterære. Der lægges stor vægt på, at der er boligmangel. Rosengården blev bygget til cirka 2 500 mennesker, men nu bor der cirka 5 000, hvoraf en stor del er børn og unge, som ikke har noget at give sig til. Journalisten mener, at dette giver en sprængfarlig cocktail og at det nærmest uundgåeligt vil medføre ballade. Man fornemmer således en tydelig sympati for de unge, som ikke selv er skyld i, at de bor i et overbefolket område med høj arbejdsløshed. Hovedbilledet til artiklen viser nogle unge indvandre drenge, som taler med en politibetjent. Ud fra deres kropsholdninger og attituder ligner det, at udfordrer betjenten. Artiklen følges også af et arkivbillede, som tidligere er blevet brugt i forbindelse med uroen i Rosengården. Det er derfor et mere klassisk negativt ghettobillede.

Et tredje eksempel på den svenske stil kan ses i artiklen »Kan någon släcka elden?« trykt i Göteborgs-Posten (22/4, 2007:10–11). Endnu en gang er en journalist draget ud for at tage temperaturen på Rosengården. Artiklen indledes således:

Marken är blöt utanför Babylon Livs i Rosengård, en livsmedelsaffär med galler för fönstren. Inte bare marken, hela husfasaden är våt. De har just spolat väggen ren från sot. En av tioalet bränder den senaste veckan i Rosengård.

Igen bruges virkemidler fra skønlitteraturen. Både de dramatiske korte sætninger og skabelsen af en scene, hvorpå fortællingen kan udspille sig, er typiske skønlitterære virkemidler. Desuden beskriver journalisten også, hvad interviewpersonerne gør. Eksempelvis fortæller en ung mand, at politiet har slået ham, en kammerat siger »Ta av dig hjälmen och visa!« og journalisten skriver derefter, at »Khalid lyfter sin hjälm, men märkerne har gått bort.« Denne måde at beskrive personernes handlinger på i interviewsituationen er også et klart skønlitterært træk. Artiklen er ledsaget af en lille billedcollage med nogle stemningsbilleder fra området med smadrede vinduer og graffiti på murene, det vil sige klassiske ghettobilleder. Men hovedbilledet er af tre smilende indvandrer drenge, som snakker med to politibetjente. En mørk betjent rykker den ene dreng i ørene og drengen griner. Forholdet mellem drengene og betjentene virker godt. Billedet med betjentene, der laver sjov med en flok indvandre drenge, står altså i stærk kontrast til de begivenheder, der havde udspillet sig i kvarteret den forgangne uge.

Disse tre eksempler illustrerer en generel tendens i ni svenske ghettoartikler. De skønlitterære træk er udbredt og det bliver ofte til en historie, som også omfatter journalisten selv. Ghettoens beboere præsenteres ikke blot som statistik, men beskrives på et menneskeligt plan baseret på ansigt-til-ansigt møder. I syv ud af de

ni artikler har journalist og fotograf været ude i felten for at lave historien, hvilket også bevirker, at langt de fleste billeder er taget specifikt i sammenhæng med historien.

Det forholder sig helt anderledes med de 20 danske ghettoartikler. Et eksempel herpå ser man i artiklen »Nej tak til kontanthjælpsmodtagere« bragt i Berlingske Tidende (23/1 2006:5). Artiklen beskriver, at Københavns Kommune vil fordele kontanthjælpsmodtagere ud til omegnskommuner for at undgå ghettodannelse, mens borgmestrene i Gentofte og Gladsaxe ikke mener, at det er deres problem. Det er en kort artikel, som er refererende og citerende. Ud af artiklens 408 ord er de 212 rene citater. Der er absolut ingen brug af skønlitterære virkemidler. Derimod er det en nøgtern gengivelse af borgmestrenes holdninger. Det tilknyttede arkivbillede viser nogle indvandrede børn, der leger på vejen imellem to grå boligblokke i Tingbjerg. Hverken indvandrere eller børn er nævnt i artiklen, men i billedteksten fremgår det, at Tingbjerg er ét af de mest belastede områder i København.

Et andet eksempel på den danske stil, ser man i artiklen »Etniske spændinger i ghettoer« bragt i Jyllandsposten (2/6, 2006:6). En ny rapport beretter om manglende kommunikation imellem forskellige etniske grupper i de københavnske ghettoer. Igen er det en forholdsvis kort artikel og en tredjedel af den udgøres af citater og resten er et referat af rapporten. På billedet ser man formanden for beboerforeningen i Mjølnerparken Mohammed Aslam. Manden har et stort sort skæg og partisanertørklæde. I baggrunden ser man en tom legeplads med nøgne træer og triste boligblokke med paraboler i stedet for altankasser. Det er et arkivbillede, som Jyllandsposten flere gange har bragt i forbindelse med ghettoartikler. Mohammed Aslam bliver interviewet i artiklen, men det er alligevel bemærkelsesværdigt, at det lige netop er hans billede, som skal bringes i artiklen, når også integrationsborgmester Jakob Hougaard og beboerrådgiver Niels Balling interviewes.

De øvrige danske ghettoartikler er på samme måde refererende og citerende. Der var dog to artikler, som skiller sig ud fra mængden. En ene er »Børnene fra Blågård« bragt i Politiken (12/4, 2009:3–4). Artiklen giver et portræt af nogle elever i 9b på Blågård Skolen i København. Denne artikel er hverken refererende eller citerende, men er ligesom de svenske artikler en historie, hvor journalisten har bevæget sig ud i felten. Disse elever, som kommer fra mange forskellige steder i verden, beskrives ikke med statistik, men med ord. Stilen bærer også præg af skønlitterære virkemidler, hvor citater og analyser blandes med børnenes dagbøger. Artiklen dramatiserer og normaliserer på én og samme tid. På den ene side vises det, hvorledes disse børn er helt unikke på grund af deres baggrunde. Men samtidig lægges der vægt på, at de også bare er helt almindelige teenagere med helt almindelige teenagedrømme. Billederne rummer den samme spænding. Der er taget et portræt af hvert enkelt barn, der næsten ligner et »mugshot«. Men samtidig er baggrunden en typisk dansk skoletavle. Mugshot-stilen fører tankerne hen på ghetto, hvorimod tavlen gør dem til almindelige elever.

Den anden danske artikel, der afviger fra den korte og reference stil, er artiklen »Der var engang en ghetto« (9/7, 2006:4), der ligeledes er i Politiken. Artiklen handler om Vapnagaard i Helsingør, der har fået ghettostemplet på grund af den høje arbejdsløshed, men som alligevel ikke mindre meget om en ghetto. Historien indledes således:

Sommer er det. På en skyggefuld bænk i et hjørne af ghettoen. Nede ved søen, hvor andemor og hendes ællinger snadrer rundt mellem siv og grønne åkander med gule blomster sidder Tove Christensen på 85 år.

En noget atypisk beskrivelse af en ghetto. Resten af artiklen beskriver den rene idyl om, hvorledes beboerne vander hinandens rosenbuske og passer på de gamle og syge. Selvom andelen af personer på overførselsindkomst er høj i Vapnagaard, så

skyldes det ikke udelukkende høj arbejdsløshed, men også en stor del pensionister. Vapnagaard-ghettoen er altså en positiv succeshistorie. Det er dog interessant, at denne ene direkte positive danske ghettohistorie er ledsaget af et billede, der viser etniske danskere, der hygger sig i haven. Samtlige øvrige danske ghettoartikler (hvor ghetto generelt beskrives som et problem) er ledsaget af billeder med »farvede« personer. Den oplagte fortolkning er, at Politikens positive historie skulle ledsages af et positivt billede, hvorfor billedvalget (formentlig ubevist) faldt på hvide mennesker, der hygger sig i haven og vander blomster.

Konklusion

I forlængelse af tidligere forskning har artiklen demonstreret, at fattige og kontanthjælpsmodtagere generelt afbildes positivt i de nordiske massemedier. Måske afbildes fattige og kontanthjælpsmodtagere endda stereotypet positivt. Både de danske og svenske avismedier viste for eksempel (for) mange børn, hvilket alt andet lige trækker i retning af positive holdninger. 41 procent af de danske og 38 procent af de svenske mediers »fattige« var børn, hvilket klart ligger markant over det faktiske antal børn blandt »relative fattige«. Historierne omkring billederne af fattige og kontanthjælpsmodtagere var også overvejende positive i både Danmark og Sverige. Opgjort efter dominerende tema var 64 procent af de danske historier og 68 procent af de svenske historier positive. Kun henholdsvis 26 procent af de danske og 27 procent af de svenske historier havde et negativt hovedtema. I international sammenhæng er det specielt bemærkelsesværdigt, at kun ganske få af historierne handlede om misbrug af ydelser. Cohen's (1972) beskrivelse af »moral panics« på grund af misbrug med ydelser kan således ikke genfindes i Danmark og Sverige. Skal man finde en »moral panic« er vinklingen i de nordiske medier snarere, at systemet ikke formår at hjælpe de fattige; en af de typiske danske og svenske historier var, hvordan individer uforholdsmæssigt sidder fast i »systemet«.

Studiet viste imidlertid også, at mediebildet ikke altid er rosenrødt. Ligesom i USA var der både i Danmark og Sverige en klar tendens til, at de etniske minoriteter blev portrætteret i forbindelse med negative »fattigdomshistorier« og var fraværende i forbindelse med de positive »fattigdomshistorier«. På de danske billeder var der 24 procent »farvede« på billeder knyttet til positive historier og 61 procent »farvede« på billeder knyttet til negative historier. I Sverige var den tilsvarende fordeling henholdsvis 10 procent og 64 procent, dvs. faktisk mere markant end i Danmark. Denne bemærkelsesværdige mediemæssige skævvridning er medvirkende til at give danskerne og svenskerne et negativt syn på etniske minoriteters brug af kontanthjælpsydelse.

Disse resultater vidner om, at landeforskellen mellem Danmark og Sverige er begrænset. På billedsiden var der imidlertid tegn på, at fattige og kontanthjælpsmodtagere blev afbildet mere positivt i Sverige end i Danmark. Når svenske medier portrætterede 18–64-årige »fattige«, så var hele 43 procent i arbejde, hvilket ligger markant over den faktiske andel. Der var også tegn på, at de svenske medier fremstillede fattige indvandrere mere positivt end danske medier. Børn udgjorde en større andel blandt billeder af »farvede« i Sverige (73 procent) end i Danmark (45 procent) og den kvalitative læsning af ghettoartiklerne indikerede ligeledes en langt mere positiv vinkling i Sverige; reflekteret i forskelligt genrevalg. Sidstnævnte resultat bygger på læsning af et begrænset antal artikler. Ikke desto mindre er forskellene mellem den danske og svenske mediedækning ganske bemærkelsesværdigt. Trods de nordiske ligheder er der således en tendens til, at svenske massemedier fremstiller fattige og kontanthjælpsmodtagere mere positivt end danske, i særdeleshed, når billeder og historierne har en etnisk dimension.

Den positive fremstilling af fattige og kontanthjælpsmodtagere i Norden vidner om, at de amerikanske erfaringer ikke direkte kan overføres til andre lande; specielt ikke de nordiske lande. Det betyder imidlertid ikke, at de ameri-

kanske erfaringer med stereotypiseringer og forsøg på at skabe moralsk forargelse ikke gøre sig gældende i de nordiske lande. Måske er forskellen blot, at der er tale om andre stereotyper (mere positive) og andre måder at vække moralsk forargelse på (herunder at staten ikke har løst problemerne). Hvorvidt de nordiske resultater skal give anledning til selvransagelse afhænger af øjnene, der ser. Nogle vil glæde sig over, at de nordiske massemedier, i særdeleshed i de svenske, formår at viderebringe befolkningen et meget positivt billede af fattige og kontanthjælpsmodtagere; grupper, der potentielt kunne protrætteres som farlige afvigere og bruges som syndebukke. Og forfærdes over, at indvandrere, specielt i danske medier, ikke opnår samme behandling. Andre vil beklage sig over, at fattige og kontanthjælpsmodtagere beskrives stereotypt positivt, da det vanskeliggør diskussioner om forandringer af den nordiske velfærdsstat. Og måske glæde sig over den mere direkte dækning af indvandrere. Vi vil ikke tage parti i en sådan diskussion. Vores håb er blot, at der kan opnås konsensus om, at vi løbende bør have en diskussion om de dominerende stereotyper, som anvendes i massemedierne. Den slags er for vigtigt til blot at overlade til ytrings- og pressefriheden.

Litteratur

- AE-rådet (2010) *Fordeling og levevilkår*, København: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
- Afionbladet (2007) De brinner – for fremtiden, 20/4:10–11.
- Bay, A.-H., H. Blomberg-Kroll, C. Kroll og A.W. Pedersen (2009) En nordisk opinion? Syn på fattige i Norge og i Finland, i A.-H. Bay, A.W. Pedersen og J. Saglie (red.) *Når velfærd bliver politik*, Oslo: Abstrakt forlag.
- Bay, A.-H. og E. Stang (2009) Politisk svikt eller individuelt ansvar? Pressens portrettering af fattigdom, i A.-H. Bay, A.W. Pedersen og J. Saglie (red.) *Når velfærd bliver politik*, Oslo: Abstrakt forlag.
- Becker, H.S. (1963) *Ousiders*, New York: The Free Press.
- Berlingske Tidende (2006) Nej tak til kontanthjælpsmodtagere, 23/1:5.
- Cohen, S. (1972) *Folk devils and moral panics* London: MacGibbon and Kee.
- Clawson, R.A. og R. Trice (2000) Poverty as we know it: Media portrayals of the poor, *Public Opinion Quarterly*, 64(1):53–64.
- DA (2008) Ikke-vestlige indvandrere på arbejdsmarkedet, København: DA.
- Dagens Nyheter (2007) Bakslog i Rosengård, 20/4:4.
- Devine, P.G. (1989) Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of personality and social psychology*, 56(1):5–18.
- Dejgaard, T.E. og C.A. Larsen (2001) Portraits for poverty in the US, UK, Sweden and Denmark: Technical report, CCWS working paper.
- Eurostat (2007). Fattigdomsrater (50 procent af medianindkomst) baseret på SILK data i år 2007. Hentet fra <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- FM (2004) Lavindkomstgruppen – mobilitet og sammensætning. København: Finansministeriet.
- Gilens, M. (1996) Race and poverty in America. Public misperceptions and the American news media, *Public Opinion Quarterly*, 60:515–541.
- Gilens, M. (2000) *Why Americans hate welfare. Race, media, and the politics of antipovetry policy*, Chicago: University of Chicago Press.
- Golding, P. og S. Middleton (1982) *Images of welfare. Press and public attitudes to poverty*, Oxford: Martin Robertson & Company Ltd.
- Gross, K. (2008) Framing persuasive appeals: Episodic and thematic framing, emotional response, and policy opinion, *Political Psychology*, 29:169–192.
- Göteborgs-Posten (2007) Kan någon släcka elden?, 22/4:10–11.
- Iyengar, S. (1991) *Is anyone responsible? How television frames political issues*, Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Jalving, M. (2011) *Absolut Sverige. En rejse i tavshedens rige*, København: Jyllands-Postens Forlag.
- Jyllandsposten (2006) Etniske spændinger i ghettoer, 2/6:6.

- Larsen, C.A. (2006) *The institutional logic of welfare attitudes: How welfare regimes influence public support*. Hampshire, UK: Ashgate.
- Larsen, C.A. (2013) *The rise and fall of social cohesion. The construction and de-construction of social trust in the USA, UK, Sweden and Denmark*, Oxford: Oxford University Press.
- Lundström, R. (2013) Framing fraud: Discourse on benefit cheating in Sweden and the UK, *European Journal of Communication*, 28(6):630–645.
- Neuendorf, K.A. (2002). *The content analysis guidebook*. London: Sage
- Oorschot, W.V. (2000) Who should get what, and why? On deservingness criteria and the conditionality of solidarity Among the public, *Policy & Politics*, 28(1):33–48.
- Petersen, M.B., D. Sznycer, L. Cosmides og J. Tooby (2012) Who deserves help? Evolutionary psychology, social emotions, and public opinion on welfare, *Political Psychology*, 33(3):395–418.
- Politiken (2006) Der var engang en ghetto, 9/7:4.
- Politiken (2009) Børnene fra Blågård, 12/4:3–4.
- Rothstein, B. (1998) *Just institutions matter: The moral and political logic of the universal welfare state*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Sundstrøm, L. (2009) *Verdens lykkeligste folk – en bog om Danmark*, København: Forlaget Republik.
- Titmuss, R.M. (1974) *Social Policy: An Introduction*. London: Allen and Unwin
- Aarøe, L. (2011) Investigating frame strength: The case of episodic and thematic frames, *Political Communication* 28(2):2007–226.